GÖTEBORGS UNIVERSITET

Kommunikation och AKK-användning i barnboende – en fallstudie

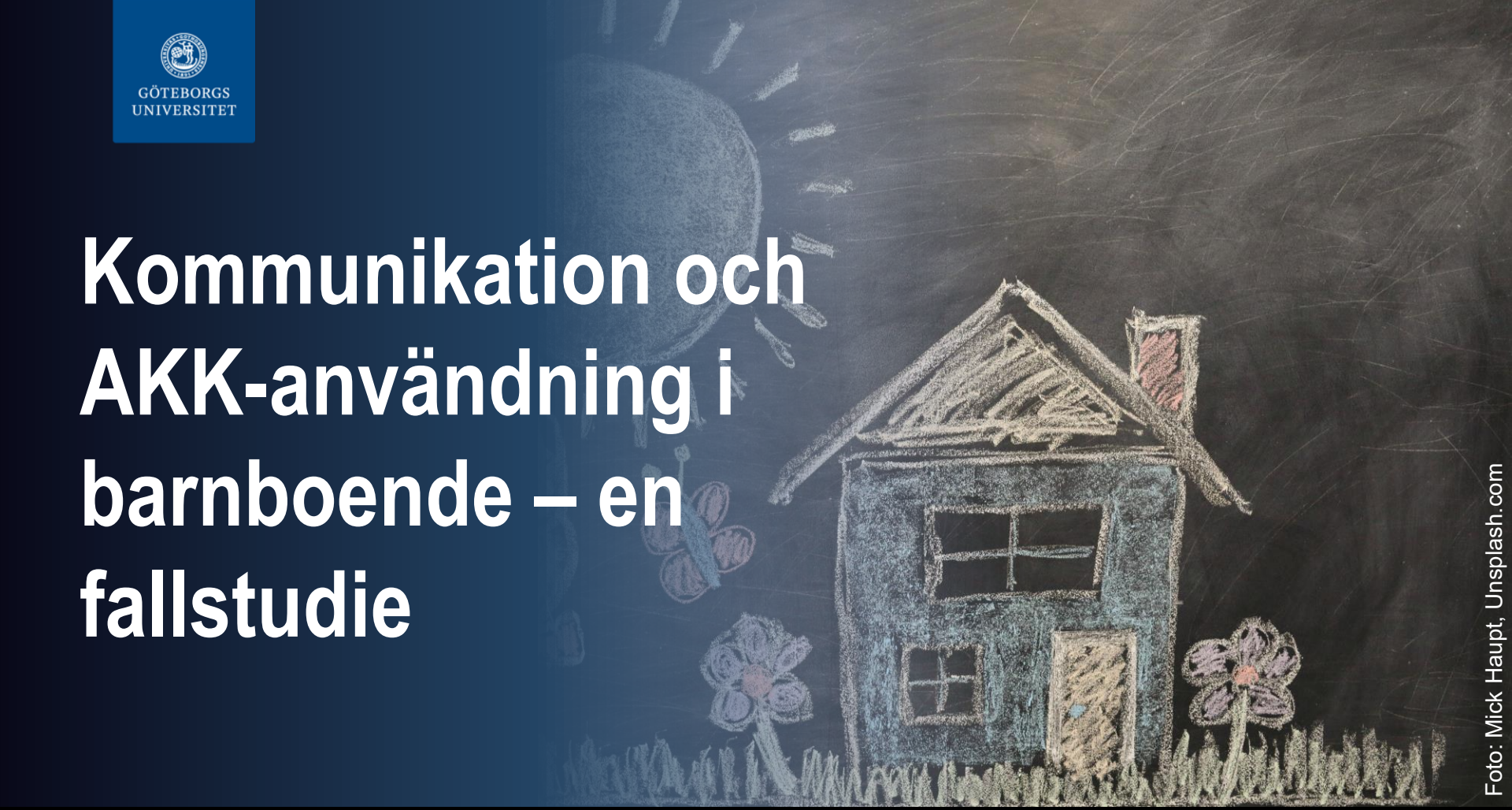
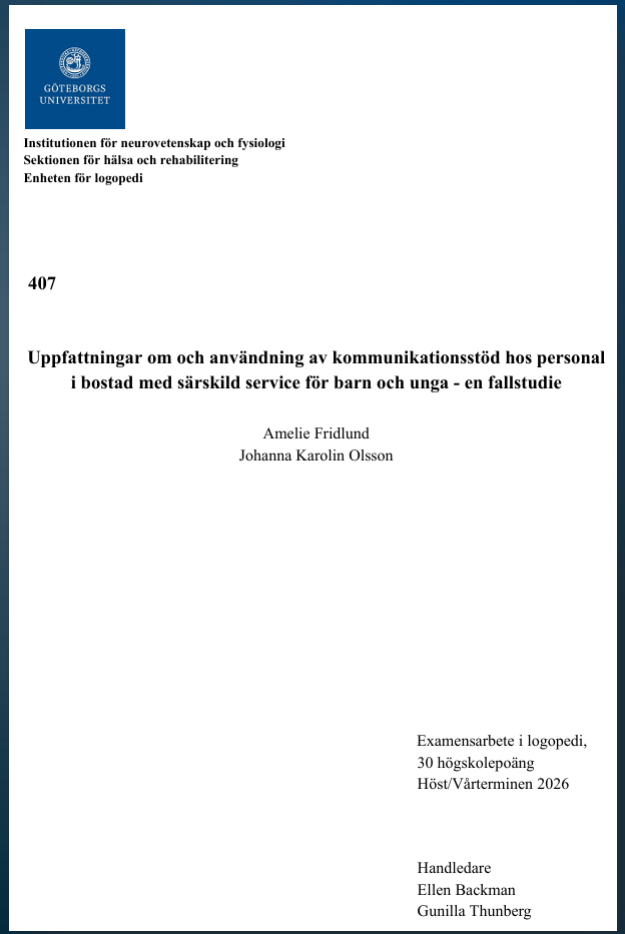

Foto: Mick Haupt, Unsplash.com

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för neurovetenskap och fysiologi
Sektionen för hälsa och rehabilitering
Enheten för logopedi

407

Uppfattningar om och användning av kommunikationsstöd hos personal i bostad med särskild service för barn och unga - en fallstudie

Amelie Fridlund
Johanna Karolin Olsson

Examensarbete i logopedi,
30 högskolepoäng
Höst/Vårterminen 2026

Handledare
Ellen Backman
Gunilla Thunberg

E
11 deltagare

N
9 deltagare

- undersöka uppfattningar om barns delaktighet
- uppfattningar och användning av kommunikationsstöd

Delaktighet som beroende av personalens tolkning och kunskap

”en tolkningsfråga många gånger också när vi använder bildstöd (…) samma bildstöd kan betyda tre olika saker, samma tecken kan betyda tre olika saker eh så det är den största risken i det också att man feltolkar, man missförstår”

Organisatoriska förutsättningar för kommunikation och delaktighet

”Det finns inte alltid möjlighet att åka till den aktiviteten som du vill åka till, hur mycket vi än försöker ha det så öppet som möjligt, så måste vi ändå ha våra ramar för att dagarna ska gå ihop. Det kanske är en av de största utmaningarna”

Individuella och situationsbundna förutsättningar för kommunikationsstöd

”när man går ute med fullt påklädd och ligger nästan fullt nerbäddad i en åkpåse liksom (skratt) och det är vinter så det är inte så lätt att hojta att nej nu vill jag någonting annat (skratt) nej.”

Att balansera hemlikhet och verksamhets-uppdrag

”se till (…) att på barnboendet [blir det en] hemlik miljö så gott man kan göra, ett gott bemötande och att man känner att man trivs och kan utvecklas i den miljön”

94 % uppgav att de ”ger barnet tid till kommunikation”

83 % uppgav att ”de använder motiverande aktiviteter för att locka till och underlätta kommunikation”

100 % uppgav att de ”anpassar/förenklar sitt språk”

53 % uppgav att barnen hade tillgång till AKK i ”alla eller nästan alla situationer”

89 % uppgav att ”jag behöver lära mig mer om kommunikationsstöd”

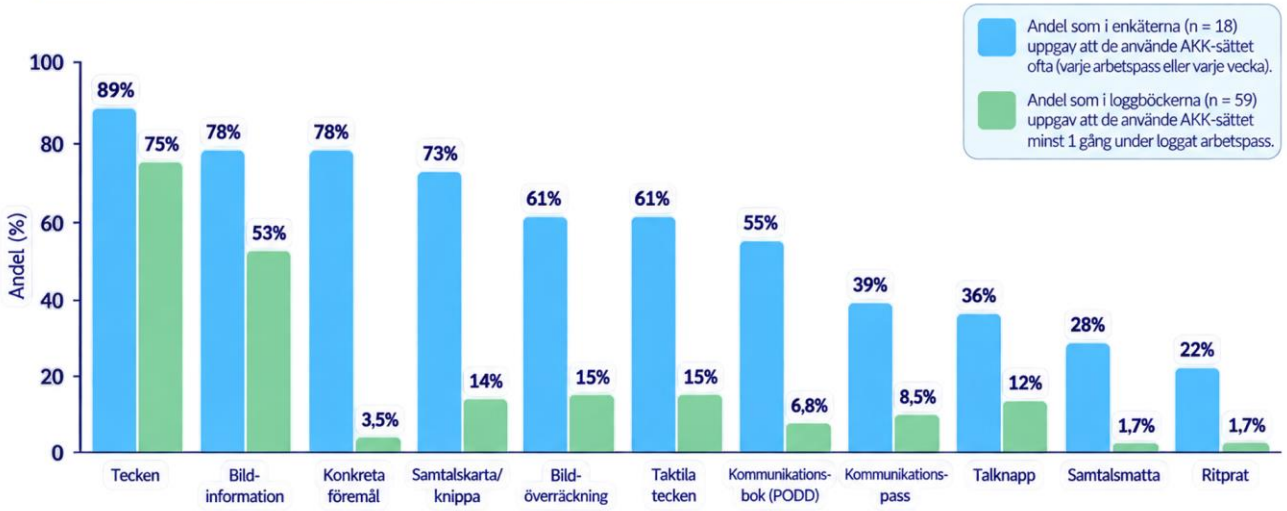
83 % uppgav att ”arbetsplatsen behöver bli bättre på att använda kommunikationsstöd”

	Tecken	Taktila tecken	Ritprat	Språkapp (färdigt ordförråd, generisk användning)	Bildöver-räckning (t.ex. PECS)	Samtals-karta eller knippa	Samtals-matta	Bild-information (Bildschema)	Kommunikations-pass	Kommuni-bok (T.ex
För-middag (7-12)										
Efter-middag (12-15)										
Efter-middag/ Kväll (15-21)										
Natt (21-07)										

När jag *använde AKK* idag gjorde jag det för att:

		Ofta	Ibland	Inte alls
1	Ställa en fråga.....	○	○	○
2	Svara på en fråga.....	○	○	○
3	Informera om något (t.ex. om planering).....	○	○	○
4	Berätta/ återberätta.....	○	○	○
5	Lugna personen.....	○	○	○
6	Motivera personen.....	○	○	○
7	Ge instruktioner.....	○	○	○
8	Bekräfta det en person uttryckt.....	○	○	○
9	Underlätta personens förståelse för min kommunikation.....	○	○	○
10	Småprata.....	○	○	○

Användning av AKK – enkät vs. loggbok

Personalen skattade genomgående sin **AKK-användning högre i enkäterna** än vad som registrerades i loggböckerna.

Något AKK-sätt användes i genomsnitt **9,4 gånger per arbetspass.**

Kommunikativa syften	Verksamhet E n 10 (%)	Verksamhet N n 8 (%)	Skillnad p.e
Stödja berättande	5 (50)	8 (100)	50
Begära något t.ex. “Ge mig bollen”	5 (50)	8 (100)	50
Reda ut vad som har hänt	5 (50)	7 (88)	38
Avleda	7 (70)	8 (100)	30
Lugna	7 (70)	8 (100)	30
Påkalla uppmärksamhet	8 (80)	8 (100)	20
Kommentera något som händer	8 (80)	8 (100)	20
Skoja	8 (80)	8 (100)	20
Svara på frågor	8 (80)	8 (100)	20
Ställa frågor	8 (80)	8 (100)	20
Prata om känslor	6 (60)	6 (75)	15
Informera om vad som ska hända	10 (100)	7 (88)	12
Samtala om barnets intressen	9 (90)	8 (100)	10
Instruera	9 (90)	8 (100)	10
Upprätta och följa upp barnets genomförandeplan	7 (70)	6 (75)	5
Småprata	10 (100)	8 (100)	0

Sammanfattningsvis …

- Uppgavs kommunikationsstöd användas för många kommunikativa syften
- Tecken var det vanligaste AKK-sättet
- Flera kommunikativa strategier användes, exempelvis att invänta barnets svar, använda tydligt kroppsspråk och ge barnet tid till kommunikation
- Användningen av AKK varierade och var inte
  - konsekvent i alla situationer på de två barnboendena
  - Inte så ofta loggad som personalen själva uppgav i enkäter
- Organisatoriska förutsättningar påverkar barns kommunikativa möjligheter
- Många deltagare uttryckte att verksamheten kunde utvecklas ytterligare inom kommunikationsstöd - ett tecken på medvetenhet och engagemang kring att vilja lära sig mer och öka barnens delaktighet